

اثربخشی آموزش مجازی با استفاده از سامانه شاد بر انگیزه پیشرفت و مدیریت زمان دانش آموزان در زمان همه گیری بیماری کرونا

سعیده خجسته

استادیار گروه علوم تربیتی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

پذیرش: ۱۰ اردیبهشت ۱۴۰۱

دریافت: ۱۶ اسفند ۱۴۰۰

The Effectiveness of E-Learning Through eShad Program on Students' Motivation for Progress and Time Management During Coronavirus Disease

Saeideh Khojasteh

Assistant Prof in Education, Payam Noor University, Tehran, Iran

Received: 7 March 2022

Accepted: 30 April 2022

Original Article

مقاله پژوهشی

Abstract

The purpose of this study is to investigate the effectiveness of virtual education through a Shad program on motivation for progress and time management in eleventh grade female high school students in Kerman city. The members of the community include all the eleventh-grade female students of the second secondary school (3395 people) in Kerman. 40 students were randomly assigned to the experimental and control groups as a sample. The data collection tools in the study were the Achievement Motivation Questionnaire (ACMT) (1994) and the standard questionnaire management of Moorhead and Griffin (1989). To analyze the data in the descriptive part of the scale Analysis of variance, standard deviation, and mean were used and in the inferential section, the analysis of covariance was used to measure the effect of hShad program. The results showed that Shad social network training was effective in increasing students' achievement motivation and time management so students and teachers should participate in appropriate workshops. In other words, using hShad program increased the motivation of students to progress. Also, using hshad educational system helped to manage more time students and made them manage their time better than before. Therefore, the use of Shad program in the post-corona training period and even face-to-face training, along with a variety of teaching methods, is suggested as another educational assistance software.

Keywords

Virtual Training, Shad Program, Progress Motivation, Time Management.

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی اثربخشی آموزش مجازی با استفاده از سامانه شاد بر انگیزه پیشرفت و مدیریت زمان در دانش آموزان دختر پایه یازدهم دوره متوسطه دوم در ناحیه ۲ شهرستان کرمان بود. افراد جامعه شامل کلیه دانش آموزان دختر پایه یازدهم دوره متوسطه دوم ناحیه ۲ شهرستان کرمان به تعداد 5500 نفر بودند که از این تعداد ۴۰ نفر به روش در دسترس انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل به عنوان نمونه پژوهش جای گماری شدند. ابزار گردآوری داده در پژوهش پرسشنامه انگیزه پیشرفت (ACMT) مبتنی بر روش تکمیلی جملات با تجدیدنظر دکتر وی. پی. باهارگاوا (۱۹۹۴) و پرسشنامه استاندارد مدیریت زمان مورد و گریفین (۱۹۸۹) بود. برای تجزیه و تحلیل دادهها در بخش توصیفی از مقیاسهای واریانس، انحراف استاندارد و میانگین استفاده شد و در بخش استنباطی جهت سنجش تاثیر برنامه شاد از آزمون تحلیل کوواریانس استفاده شد. نتایج نشان داد که آموزش سامانه شاد بر افزایش انگیزه پیشرفت دانش آموزان و مدیریت زمان تاثیر گذار بود. به عبارتی استفاده از سامانه شاد موجب افزایش انگیزه پیشرفت در دانش آموزان شد. همچنین استفاده از سامانه آموزشی شاد به مدیریت زمان بیشتر در دانش آموزان کمک کرد و باعث شد که بهتر از گذشته زمان و وقت خود را مدیریت نمایند و به بهترین نحو از آن استفاده نمایند. بنابراین استفاده از سامانه شاد در دوران آموزشی پسا کرونا و حتی آموزش حضوری نیز، در کنار انواع روشهای تدریس به عنوان یک نرم افزار کمک آموزشی دیگر پیشنهاد می گردد.

واژه های کلیدی

آموزش مجازی، برنامه شاد، انگیزه پیشرفت، مدیریت زمان.

* نویسنده مسئول: سعیده خجسته

نویسنده مسئول: Saeidehkhajasteh333@gmail.com

*Corresponding Author: Saeideh Khojasteh

مقدمه

بشر همواره در طول زندگی خود، در حال فراگیری و کسب دانش بوده که با گسترش فناوری، مقوله آموزش نیز از آن بی بهره نمانده و گام به گام با فناوری‌ها هماهنگ و تقویت گردیده است؛ بنابراین تحصیل کردن یکی از نیازهای اساسی اوست و بدیهی است که برای زندگی در جامعه پیشرفته امروز که اطلاعات دم به دم در حال تغییر و پیشرفت است، انسان بی خبر از این تغییرات انسانی بی ثبات و جدا مانده از جامعه محسوب می‌شود. از سوی دیگر با افزایش جمعیت، جامعه نمی‌تواند پاسخ‌گوی تمامی افراد به آموزش باشد؛ بنابراین باید راهبردی یافت که با کمترین هزینه، آموزش برای همگان میسر شود (آقاکیلی و فاضلیان، ۱۳۹۶). آموزش مجازی فرآیند و ابزار انتقال دانش به‌سوی یاددهی-یادگیری با یک شیوه نوین با مزایای نسبی است (مغنیان و بانیچی، ۱۳۹۶). آموزش مجازی نسبت به آموزش سنتی دارای مزایای عمده‌ای است. انعطاف پذیری و حذف تردهای بی مورد و پرهزینه برای شرکت در دوره‌های آموزش، از مهم‌ترین آنها به شمار می‌آید. اما این آموزش دارای مزایای دیگری نیز هست. برگزاری دوره‌های آموزش الکترونیکی گران نبوده و با استفاده از نرم‌افزارها و ابزارهای موجود می‌توان اقدام به برگزاری این دوره‌ها نمود. فراگیران قادر به تنظیم آهنگ یادگیری با توجه به شرایط خود هستند. اکثر برنامه‌های آموزش الکترونیکی را می‌توان در زمان نیاز به آن استفاده کرد. سرعت فراگیری آموزش الکترونیکی نسبت به آموزش سنتی به مراتب بیشتر بوده و حداقل ۵۰ درصد بهبود و سرعت را به دنبال خواهد داشت. فراگیران این دوره‌ها می‌توانند مطالبی را که با آنها آشنایی دارند مطالعه کرده و به بررسی مواد جدید بپردازند. آموزش مجازی از پیام‌های یکنواخت برای برقراری ارتباط با مخاطب استفاده می‌کند. آموزش الکترونیکی از متغیرهای زمان و مکان مستقل است. وقتی مطالب به‌صورت متن، تصویر، صدا، و حرکت ارائه می‌شود دیگر نیاز کمتری به یادداشت برداری با کاغذ و قلم است که خود باعث صرفه‌جویی در تولید چنین وسایلی است و همچنین این گونه برنامه‌ها از جذابیت بیشتری برای مخاطب برخوردارند (گیوهکی، ۲۰۰۴).

در اواخر سال ۲۰۱۹ در شهر ووهان چین یک بیماری حاد تنفسی، برآمده از ویروسی جدید شایع شد. با توجه به قدرت سرایت بالا، خطرات و کشندگی این ویروس و عدم کشف واکسن و درمان مطمئن و مؤثر برای این بیماری تاکنون، بهترین راه برای مبارزه با این بیماری و کنترل آن و جلوگیری

از ابتلای موارد جدید و یا به‌عبارتی قطع زنجیره انتقال بیماری می‌باشد. کاهش مقدار زمانی که افراد در محیط‌های شلوغ صرف می‌کنند، می‌تواند در کاهش انتقال COVID-19 در جامعه مؤثر باشد. مطابق پیشنهاد سازمان بهداشت جهانی، برای دستیابی به این هدف، بهترین کار قرنطینه سریع و فوری می‌باشد (پزشکی و شجاعی فر، ۱۳۹۹) به دنبال ایجاد قرنطینه، فعالیت‌های آموزشی و کلاس‌ها نیز، در مدارس به‌طور مجازی ادامه یافت (سپاهان، گیلانی و بهشتی، ۲۰۲۰). از طرفی یکی از عوامل مهم و کلیدی در آموزش مجازی انگیزه پیشرفت است. امروزه انگیزه پیشرفت یکی از عوامل مهم یادگیری محسوب می‌شود. مطالعات نشان می‌دهد که در میان عوامل متعدد تاثیرگذار بر یادگیری فراگیران، انگیزه نقش برجسته و بلکه مهمتری را ایفا می‌نماید. اسالوین (۲۰۰۶) انگیزه پیشرفت را به معنی میل یا اشتیاق برای کسب موفقیت و شرکت در فعالیت‌هایی تعریف می‌کند که موفقیت در آنها به کوشش و توانایی شخصی وابسته است. انگیزه را می‌توان به‌عنوان عامل نیرودهنده و هدایت‌کننده رفتار تعریف کرد که به تلاش فرد شدت و جهت می‌دهد (ولترز، ۱۹۹۸، نقل از فیروز بخت و لطیفیان، ۱۳۹۷؛ کاپان، ۲۰۱۰). هرمس (به نقل از وطن خواه و سامانی، ۱۳۹۵) عنوان می‌کند که انگیزه پیشرفت تمایل به انجام دادن کار به بهترین وجه در نظر خود و دیگران است. افراد دارای انگیزه پیشرفت بالا، برای حل مشکلات و رسیدن به موفقیت بسیار کوشا هستند و حتی پس از آنکه در انجام کاری شکست خوردند، از آن دست نمی‌کشند و تا رسیدن به موفقیت به کوشش ادامه می‌دهند (عابدینی و مختاری، ۱۳۹۴). یکی از بسترهای اینترنت برای امر آموزش در زمان همه‌گیری بیماری کرونا، سامانه‌های اجتماعی هستند. سامانه‌های اجتماعی مجازی مکان‌هایی هستند که در آنها افراد فرصت پیدا می‌کنند تا خود را معرفی کرده، ویژگی‌های شخصیتی خود را بروز داده و با سایرین ارتباط برقرار کرده و در این محیط‌ها این ارتباطات را حفظ نمایند. این سایت‌ها به‌طور بالقوه‌ای چه در سطح روابط بین فردی و چه در سطح روابط اجتماعی، توانایی ایجاد تغییرات اساسی در زمینه زندگی اجتماعی هر فرد را دارا می‌باشند. در اغلب موارد مهم‌ترین تاثیر این گونه سایت‌ها را حفظ و ارتقا روابط گذشته می‌دانند. این در حالی است که نباید از نقش این سایت‌ها در شکل‌گیری روابط جدید بین فردی غافل شد. هرچند که فعالیت در این گونه سامانه‌ها سبب تسهیل ارتباط با دوستان می‌شود ولی به همان میزان با کاهش زمان مطالعه دانش آموزان سبب اختلال در روند تحصیل می‌گردد. از جمله تأثیرات مهم منفی این گونه سایت‌ها به‌ویژه در بین دانش آموزان می‌توان به افزایش اضطراب و استرس اشاره نمود.

است و همین مطلب گواه بر نوآوری و به روز بودن این عنوان پژوهشی است، لذا هدف اصلی این پژوهش بررسی اثربخشی آموزش مجازی با به کارگیری سامانه شاد بر انگیزه پیشرفت و مدیریت زمان در دانش آموزان دختر پایه یازدهم دوره متوسطه دوم شهرستان کرمان می باشد. در ادامه پیشینه پژوهشی مورد واکاوی و بررسی قرار می گیرد:

مشایخی (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان " بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های مدیریت زمان بر استفاده هدفمند از سامانه های اجتماعی مجازی در دانشجویان " نشان داد که برنامه آموزشی مهارت‌های مدیریت زمان در استفاده هدفمند از سامانه های اجتماعی مجازی اثر معنادار دارد. همچنین برنامه آموزشی مهارت‌های مدیریت زمان بر ایجاد وحدت رویه و نظم اثر معنادار دارد. نتایج پژوهش نشان می دهد آموزش مهارت‌های مدیریت زمان می تواند باعث استفاده صحیح و هدفمند از سامانه های اجتماعی مجازی و ایجاد نظم در بین افراد شود. این نتایج می تواند در جهت تدوین راهکارهای آموزشی، فرهنگی و اجتماعی برای استفاده هدفمند از سامانه های اجتماعی مجازی در میان دانشجویان مؤثر واقع شود. ادیبی (۱۳۹۴) در پژوهشی دیگر با عنوان "بررسی رابطه میزان به کارگیری سامانه های اجتماعی (مجازی) و مهارت‌های مدیریت زمان با افت تحصیلی نشان داد که بین میزان استفاده روزانه از سامانه های اجتماعی (مجازی) و افت تحصیلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد، هم چنین نتایج حاکی از آن است که مهارت‌های مدیریت زمان با افت تحصیلی رابطه منفی و معناداری دارند لذا شایسته است مسئولین آموزشی و خانواده ها توجه ویژه ای به مقوله های فوق نمایند. کیوه (۱۳۹۳) نیز در پژوهشی که با هدف بررسی تاثیر آموزش مهارت‌های مدیریت زمان بر یادگیری و انگیزه دانشجویان مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه غیردولتی صالحان انجام داد نشان داد که آموزش مهارت‌های مدیریت زمان بر یادگیری و انگیزه دانشجویان تاثیر مثبت و معنادار داشت. همچنین زارع و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان " تاثیر آموزش الکترونیکی با تأکید بر به کارگیری تابلوی هوشمند در پیشرفت تحصیلی و انگیزه ی پیشرفت و مقایسه آن با روش سخنرانی در دانش آموزان در درس زیست شناسی انجام دادند و یافته ها حاکی از تفاوت معنادار بین دانش آموزان گروه گواه و آزمایش از نظر انگیزش تحصیلی و پیشرفت تحصیلی درس زیست شناسی با به کارگیری تابلوی هوشمند می باشد، این نتایج نقش و اهمیت به کارگیری فناوری به ویژه تابلوی هوشمند را به عنوان یک ابزار آموزش الکترونیکی در امر تدریس نشان داد. زارعی زوارکی و رضایی (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان " بررسی

سامانه های اجتماعی صرفاً اثرات منفی نداشته و می توان با به کارگیری آن ها در فرایند آموزشی و یا درمانی، از آنها به طور بهینه استفاده نمود. دلایلی همچون ارتباط با سایرین یادگیری، قوانین اجتماعی، تفریح و سرگرمی و انتقال تجربیات می توان به عنوان مهم ترین دلایل استفاده افراد از این گونه سامانه عنوان نمود. تأثیرات این گونه سامانه ها در دوران همه گیری بیماری کرونا در دانش آموزان بروز بیشتری یافت. یکی از سامانه های ملی که توسط وزارت آموزش و پرورش در دوران شیوع بیماری کرونا ایجاد شد سامانه شاد بود.

به رغم تلاش ها و اقدامات مؤثر متولیان و مسئولان آموزش و پرورش در امر راه اندازی سامانه شاد، شواهد اولیه (تجارب کاربران و مخاطبان سامانه شاد) نشان از آن دارد که این دوران به شکاف و بی عدالتی آموزشی در کشور دامن زده است. در تأیید این شواهد، (سیاری و همکارانش ۱۳۹۱) در پژوهش خود دریافتند که بالا بودن هزینه آموزش مجازی و نیازمندی آن به تجهیزات فناورانه (گوشی هوشمند، اینترنت و رایانه) مهم ترین مانع و محدودیت در برابری فرصت ها و عدالت در امر آموزش است. هرچند مسئولان آموزشی کشور ارقامی بالای ۸۰ درصد درباره دسترسی اشخاص به سامانه شاد ارائه می دهند، در عمل آموزش از طریق سامانه شاد نیازمند امکانات، پیش نیازها و تخصص های خاصی است که این شرایط در بیشتر نقاط کشور فراهم نیست (مرادی و زرغامی، ۱۴۰۰).

از سوی دیگر، یکی از مهارت های مهم و اساسی در موفقیت دانش آموزان مدیریت زمان است و ناتوانی در مدیریت زمان از جمله علل عدم تکمیل تکالیف تحصیلی فراگیران است که خود می تواند منجر به شکست تحصیلی و در نتیجه کاهش انگیزه به تحصیل در آنان شود (یعقوبی و محقق، ۱۳۹۴). مرور پژوهش های علمی منتشر شده در زمینه مدیریت زمان نشان می دهد که مطالعات کمی در زمینه اثربخشی رفتارهای مدیریت زمان و اثرات برنامه های آموزشی مدیریت زمان به خصوص در حیطه آموزش و پرورش وجود دارد. مدیریت زمان برای دانش آموزان و دانشجویان عامل مهمی برای موفقیت محسوب می گردد، که عدم آگاهی از آن موجب بهره وری پایین علمی و عملکرد تحصیلی ضعیف و سطح بالای استرس در فراگیران خواهد شد (احمد زده کرمانی و همکاران، ۱۳۹۹). بنابراین درک این مطلب که زمان به عنوان منبع محدودی به شمار می رود و لزوم مدیریت آن خصوصاً در محیط های آکادمیک بسیار اهمیت دارد، بشدت توصیه می شود.

تحقیقات بسیاری در زمینه پیش بینی انگیزه پیشرفت انجام پذیرفته است اما تاکنون تحقیقی مبتنی بر اثربخشی سامانه آموزشی شاد بر انگیزه پیشرفت و مدیریت زمان انجام نشده

اینترنتی آنقدر بی سامان و به موضوعات برنامه درسی نامربوط هستند که به کمکی در به دست آوردن نمره بالا در آزمون‌های استاندارد نمی‌کند (به نقل از امیداور و صارمی، ۱۳۸۱).

اهمیت و ضرورت پژوهش حاضر از اینجا ناشی می‌شود که در هزاره سوم و عصر انقلاب‌های علمی و فناوری در جهان انتظار می‌رود که انسان خردمند آثار هر پدیده‌ای را به شایستگی شناسایی کند و تهدیداتش را به فرصت تبدیل کند. اگرچه شیوع کرونا موجب تعطیلی آموزش به صورت حضوری در آموزشگاه‌ها، مدارس، دانشگاه‌ها و سایر مراکز آموزشی کشورها شده است، نباید آثار مثبت آن را نادیده گرفت. می‌توان به ابرهای مثبتی از جمله سخاوت علمی (دسترسی به منابع و کتب به صورت رایگان)، توسعه فرهنگ کتبی و مستند همراه با شفاهی، تدریس بر خط و برون خط، توجه بیشتر به سرفصل دروس، تدریس منطبق با طرح درس و نظارت بیشتر بر فرایند آموزش اشاره کرد. در ایران نیز، با توجه به همه گیری و شیوع سریع بیماری کرونا و اتخاذ تصمیم آموزش مجازی دانش آموزان از طریق افراد ذی صلاح، معلمان برای آموزش در این دوران نیازمند بستری امن و آسان و تعمیم پذیر برای استفاده همگانی همه دانش آموزان بوده‌اند. در این میان از سامان‌های مختلفی من جمله شاد استفاده شد. سامانه‌های خارجی متعددی برای آموزش مجازی وجود داشتند اما نهایتاً شاد، که واژه اختصاری عبارت "شبکه اجتماعی دانش‌آموزی" است، این امکان را به مدیران و معلمان می‌دهد تا بتوانند آموزش دانش آموزان را از طریق شبکه‌های اجتماعی از راه دور مدیریت کنند. آموزش از طریق سامانه شاد برای کل دانش آموزان در هر سه مقطع استمرار یافته و بسترهای نرم‌افزاری و سخت‌افزاری لازم برای فراگیری تدریس مجازی در سرتاسر کشور به صورت بر خط یا برون خط تا حد چشمگیری توسعه یافته است. دانش آموزان برای استفاده از مطالب درسی و آموزشی کلاس و مدرسه خود ابتدا باید در سامانه شاد به احراز هویت شان بپردازند. این وبگاه به منظور معرفی کانال‌ها و گروه‌های هر مدرسه در شبکه‌های اجتماعی ایجاد شده است. در این راستا پژوهش حاضر به بررسی اثربخشی آموزش مجازی با استفاده از سامانه شاد بر انگیزه پیشرفت و مدیریت زمان در دانش آموزان دختر پایه یازدهم دوره متوسطه دوم در ناحیه ۲ شهرستان کرمان بود

روش

با توجه به هدف پژوهش، یعنی بررسی اثربخشی آموزش مجازی با استفاده از سامانه شاد بر انگیزه پیشرفت و مدیریت

تأثیر تأثیر الکترونیکی بر نگرش، انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی دانشجویان مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی انجام دادند و یافته‌های این پژوهش نشان داد که پیشرفت تحصیلی، انگیزه پیشرفت و نگرش نسبت به آزمون گروه آزمایش در مقایسه با گروه گواه به طور معناداری افزایش یافته است. نتایج به دست آمده از این پژوهش برتری پیشرفت تحصیلی، انگیزه پیشرفت و نگرش نسبت به آزمون دانشجویانی را نشان داد که از طریق کار پوشه الکترونیکی آموزش دیده بودند. بر این اساس می‌توان به کارگیری کار پوشه الکترونیکی را در آموزش الکترونیکی به عنوان یکی از شیوه‌های نوین سنجش پیشنهاد کرد. باقری، یمینی و ریاضی (۱۳۸۸) پژوهشی را با عنوان بررسی اثربخشی برنامه آموزش زبان الکترونیکی برای یک گروه زبان آموزان ایرانی جهت افزایش راهکارهای انگیزه و یادگیری بود و نتایج آماری این مطالعه بیانگر این واقعیت می‌باشد که زنان از راهکاری بیشتری هم در روش الکترونیکی استفاده می‌کنند. در رابطه با تأثیر جنسیت، تفاوت راهکارهای به کارگیری منافع و شگردهای یادگیری به طور کلی در مطالعه نهایی معنی دار بودند. تفاوت‌ها در سازندگی و یادگیری از دوستان و هم کلاسی‌ها در هر دو مطالعه معنی دار بودند. با این حال تفاوت‌ها در استمداد کمک، به کارگیری منابع و به طور کلی شگردهای یادگیری فقط در مطالعه نهایی معنی دار بودند. در رابطه با تأثیر جنسیت بر اجزای کنش، در تمام موارد بجز کنترل محیطی میانگین‌ها برای خانم‌ها در هر دو مطالعه بالاتر بودند. با این حال، تفاوت‌های کنترل محیطی فقط در مطالعه دوم معنی دار بودند. در رابطه با تأثیر جنسیت بر انگیزه راهکارهای یادگیری و کنش، خانم‌ها میانگین‌های بالاتری داشتند اما تفاوت‌های میانگین‌ها معنی دار نبودند. در رابطه با یادگیری، تنها تفاوت میانگین‌ها در مطالعه دوم معنی دار بودند. تفاوت‌های میانگین‌ها برای کنش در هر دو مطالعه معنی دار بود. نتایج تجزیه و تحلیل کیفی داده‌ها این بود که چهار مقوله اصلی راهکارهای یادگیری و اجزای آنها آشکار شدند. در رابطه با بررسی کلی راهکارهای یادگیری بیشتر از یادگیری‌های کنش استفاده شدند و راهکارهای کنش بیشتر از راهکارهای انگیزه‌ای مورد استفاده قرار گرفتند. تناوب استفاده از راهکارهای کلی و اجزای آنها و اولویت‌های به کارگیری آنها از یافته‌های کیفی این مطالعه می‌باشند. برابر (۱۹۹۷) در یک نظر سنجی درباره "تأثیر استفاده از اینترنت بر انگیزه پیشرفت دانش آموزان" از معلمان کارمندان کتابخانه و همکاران کامپیوتر دریافت که به نظر ۸۶ درصد از آنها استفاده از اینترنت کارایی درسی دانش آموزان را بهتر نکرده است زیرا اطلاعات

یک ماه ۰/۸۷ با مقایسه پاسخها بر سؤالات مشابه ۰/۷۹ با بررسی پاسخها برای آزمایش اندازه گیری جنبه‌های مورد نظر شاخص پایایی عبارت بود از ۰/۷۸ برای نسخه انگلیسی آزمون مقادیر پایایی ۰/۹۱ و ۰/۷۸ بود. همچنین از پرسشنامه استاندارد مدیریت زمان مورد و گریفین^۳ (1989) که دارای ۲۴ سؤال بود استفاده شد. روایی پرسشنامه، از طریق سنجش روایی صوری و محتوایی به دست آمد. پرسشنامه تحقیق حاضر، به رؤیت استاد راهنما و استاد مشاور رسید و بعد از بررسی توسط ایشان مورد تأکید قرار گرفت. میزان آلفای کرونباخ پرسشنامه ۰/۸۲ گزارش شد. در مورد متغیر مستقل نیز از روش تدریس مبتنی بر یادگیری مشارکتی از نوع جیگ ساو^۴ در سامانه اجتماعی شاد استفاده شد (ضیغمیان، ۱۳۹۷).

در قسمت روش تحلیل داده‌ها ابتدا اطلاعات مربوط به آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار متغیرهای وابسته پژوهش) و بعد اطلاعات مربوط به آمار استنباطی در مورد متغیرها ارائه شده است. قبل از آزمون فرضیه‌های پژوهش با استفاده از تحلیل کوواریانس چند متغیری مفروضه‌های این آزمون (نرمال بودن متغیر وابسته در گروه‌های مورد مطالعه، یکسانی واریانس‌ها در گروه‌های مورد مطالعه، همگنی شیب رگرسیون، برابری ماتریس‌های واریانس کوواریانس) بررسی شدند.

یافته‌ها

همان‌طور که جدول (۱) نشان می‌دهد، میانگین و انحراف معیار پیش‌آزمون متغیر انگیزه پیشرفت در گروه آزمایش به ترتیب ۳۵/۹۰ و ۴/۳۸ و در گروه کنترل ۳۶/۵۶ و ۳/۳۲ بوده است. میانگین و انحراف معیار پس‌آزمون این متغیر در گروه آزمایش ۴۰/۳۶ و ۴/۵۷ و در گروه کنترل ۳۸/۵۶ و ۳/۸۸ بوده است.

زمان دانش آموزان دختر پایه یازدهم دوره متوسطه دوم نظری شهرستان کرمان، در این پژوهش از روش شبه آزمایشی و از طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل استفاده شد. به منظور آزمون سؤال‌های پژوهش، دانش آموزان دختر دو کلاس (پایه یازدهم) به شیوه در دسترس انتخاب و به روش تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. قبل از شروع آموزش پرسشنامه انگیزه پیشرفت (ACMT) و مدیریت زمان مورد و گریفین به دانش آموزان داده شد و ۳۰ نفر از دانش آموزانی که انگیزه پیشرفت آنها از متوسط پایین‌تر و همچنین مدیریت زمان ضعیفی داشتند، انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و کنترل به طور تصادفی جای گماری گردیدند. پس از اجرای پیش‌آزمون انگیزه پیشرفت و مدیریت زمان، برای دانش آموزان گروه آزمایش به مدت ۳ ماه برنامه شاد را اجرا کردند. در واقع دانش آموزان با استفاده از سامانه شاد به‌طور مجازی آموزش دیدند. گروه کنترل نیز در زمانی که تا حدودی بیماری کنترل شد و در بازه زمانی که به‌طور موقت آموزش مدارس به‌صورت حضوری و مجازی برگزار می‌شد به روش سنتی آموزش دیدند. البته آموزش حضوری گروه کنترل با موافقت والدین و رعایت کلیه شیوه‌نامه‌های بهداشتی انجام شد. پس از پایان دوره مذکور آزمون انگیزه پیشرفت و مدیریت زمان به‌عنوان پس‌آزمون مجدداً برای هر دو گروه اجرا شد. سپس نمره‌های حاصل از پیش‌آزمون و پس‌آزمون دو گروه با روش آماری تحلیل کوواریانس مورد تجزیه و تحلیل و مقایسه قرار گرفت. ابزار جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش پرسشنامه انگیزه پیشرفت (ACMT) مبتنی بر روش تکمیلی جملات با تجدیدنظر دکتر وی. پی. باهارگاوا (۱۹۹۴) بود که ۵۰ جمله داشت که توسط دانش آموزان تکمیل می‌شد. پایایی آزمون-بازآزمون با فاصله

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار متغیر انگیزه پیشرفت در پیش‌آزمون و پس‌آزمون دو گروه

	آزمایش		کنترل			
	پیش‌آزمون	پس‌آزمون	پیش‌آزمون	پس‌آزمون		
میانگین	انحراف	میانگین	انحراف	میانگین	انحراف	
میانگین	معیار	میانگین	معیار	میانگین	معیار	
انگیزه پیشرفت	۳۸/۴	۳۶/۴۰	۵۷/۴	۰۹/۴۱	۳۵/۹۰	۴/۳۸
	۹۰/۳۵	۳۸/۴	۳۶/۴۰	۰۹/۴۱	۳۵/۹۰	۴/۳۸

3. Moorhead & Griffin
4. Jigsaw

1. Achievement Motive Test (ACMT)
2. V.P. Bhargava (1994)

می‌شود. با توجه به تأیید پیش‌فرض‌های آزمون تحلیل و واریانس چند متغیری، نتایج آزمون در زیر ارائه شده است:

با توجه به نتایج جدول بالا مشخص می‌شود که کوواریانس متغیرهای پژوهش با رابطه متغیر وابسته در مرحله پس‌آزمون در هر دو گروه یکسان است. لذا این پیش‌فرض هم تأیید

جدول ۵. تحلیل کواریانس چند متغیری برای بررسی فرضیه اصلی

منبع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	مقدار F	سطح معنی‌داری	اندازه اثر	توان آزمون
انگیزه پیشرفت	گروه	۲	۲۹,۱۱۸	۰,۰۰۱	۰,۵۸۱	۱
	خطا	۴۲				
	کل	۴۵				
مدیریت زمان	گروه	۲	۲۷,۰۶۹	۰,۰۰۱	۰,۵۶۳	۱
	خطا	۴۲				
	کل	۴۵				

اجتماعی شاد در هر گروه بر دو متغیر مطرح شده در این تحقیق تأثیر دارد نتایج آزمون تعقیبی بون فرنی در زیر ارائه شده است:

با توجه به مقادیر F و سطح معناداری ($p < 0.001$) که در جدول بالا ارائه شده است، مشخص می‌شود که آموزش سامانه

جدول ۶. نتایج آزمون تعقیبی بون فرنی

متغیر	گروه	تفاوت میانگین	انحراف استاندارد	معنی‌داری
انگیزه پیشرفت	کنترل	-۲۹,۷۳۳	۴,۳۶۹	۰,۰۰۱
	دانش آموزان	-۲۷,۹۳۳	۴,۳۶۹	۰,۰۰۱
مدیریت زمان	کنترل	-۳۳,۱۳۳	۴,۹۷۶	
	دانش آموزان	-۳۱,۱۶۷	۴,۹۷۶	

همان طور که نتایج جدول بالا نشان می‌دهد در هر دو متغیر بین گروه کنترل با دو گروه دانش آموزان تفاوت وجود دارد. آموزش سامانه اجتماعی شاد بر افزایش انگیزه پیشرفت دانش آموزان تأثیرگذار هستند. اما با توجه به نتایج آزمون بون فرنی بین دو گروه آزمایش تفاوت معناداری وجود ندارد. همان طور که میانگین‌های به‌دست‌آمده در پس‌آزمون هم که در بالا به آن‌ها اشاره شد نشان دادند میانگین پس‌آزمون گروه آزمایش دانش آموزان بسیار نزدیک به هم بود، بنابراین تفاوتی بین اثربخشی آموزش سامانه اجتماعی شاد در گروه آزمایش وجود ندارد اما این گروه نسبت به گروه گواه تفاوت معناداری در ارتقا انگیزه پیشرفت داشتند.

بر اساس یافته‌های به‌دست‌آمده مشخص شد، آموزش سامانه اجتماعی شاد بر بهبود انگیزه پیشرفت دانش آموزان مؤثر بوده است. بر این اساس می‌توان گفت که بین گروه‌ها تفاوت وجود دارد و به‌عبارت‌دیگر اثربخشی روش سامانه اجتماعی شاد در بین دو گروه متفاوت بوده است. در جدول ۷ نتایج آزمون تعقیبی بون فرنی نشان می‌دهد که این تفاوت‌ها بین گروه کنترل با دو گروه آزمایش معنادار است اما بین دو گروه آزمایش دانش

جدول ۷. نتایج آزمون تعقیبی بون فرنی

گروه	تفاوت میانگین	خطای استاندارد	سطح معناداری
کنترل	-۳۳,۸۴۵*	۳,۰۱۴	۰,۰۰۰
	-۳۳,۵۵۱*	۳,۰۶۲	۰,۰۰۰

وجود دارد و به عبارت دیگر اثربخشی سامانه اجتماعی شاد در بین دو گروه متفاوت بوده است. نتایج آزمون تعقیبی بون فرنی نشان می‌دهد که این تفاوت‌ها بین گروه کنترل با گروه آزمایش معنادار است اما بین گروه آزمایش دانش آموزان تفاوت معناداری وجود ندارد. بنابراین می‌توان گفت که آموزش سامانه اجتماعی شاد بر افزایش مدیریت زمان دانش آموزان تاثیرگذار است اما با توجه به نتایج آزمون بون فرنی بین گروه آزمایش تفاوت معناداری وجود ندارد بنابراین در مقایسه اثربخشی این روش برای دانش آموزان تفاوتی در اثربخشی روش وجود ندارد؛ به عبارت دیگر همان‌طور که میانگین‌های به دست آمده در پس آزمون هم که در بالا به آن‌ها اشاره شد نشان دادند میانگین پس آزمون هر دو گروه آزمایش بسیار نزدیک به هم بود بنابراین تفاوتی بین اثربخشی آموزش سامانه اجتماعی شاد در گروه آزمایش وجود ندارد.

آموزش سامانه اجتماعی شاد بر مدیریت زمان دانش آموزان تاثیر دارد.

قبل از انجام آزمون پیش فرض‌های همگنی واریانس‌ها با استفاده از آزمون لوین و همگنی شیب رگرسیون با استفاده از آزمون ام باکس بررسی شد. با توجه به نتایج، می‌توان مشاهده کرد که چون مقدار معناداری آزمون لوین بالاتر از ۰,۰۵ است، بنابراین می‌توان فهمید که مفروضه‌ی همگنی واریانس‌ها برای انجام تحلیل نهایی برقرار می‌باشد. بر این اساس مفروضه یا پیش فرض دوم در تحلیل کوواریانس که همان همگنی واریانس‌ها می‌باشد برقرار است.

همچنین، بر اساس یافته‌های به دست آمده مشخص شد، آموزش سامانه اجتماعی شاد بر بهبود مدیریت زمان دانش آموزان مؤثر بوده است. بر این اساس می‌توان گفت که بین گروه‌ها تفاوت

جدول ۸. نتایج آزمون تعقیبی بون فرنی

گروه	تفاوت میانگین	خطای استاندارد	سطح معناداری
کنترل	-۳۵,۴۰۵*	۲,۷۲۷	۰,۰۰۰
	-۳۵,۲۰۸*	۲,۷۳۶	۰,۰۰۰

نسبت به آموزش سنتی است. از جمله قابلیت عمومیت یافتن و هزینه‌های کمتر این نوع آموزش است که تنها نیمی از درصد هزینه‌های آموزش سنتی را شامل می‌شود. از طرفی تعداد زیاد افرادی که می‌توانند از این آموزش‌ها در ۲۴ ساعت روز و ۷ روز هفته استفاده کنند و عدم وجود جایگزین برای این امر، به خصوص برای آموزش تعداد زیاد مدرسان در سطح کشور الزامات فراوانی را پیش روی مسئولین آموزش و پرورش قرار داده است (شاه بیگی و نظری، ۱۳۹۰). موضوع مدارس مجازی و سامانه شاد علی‌رغم عمر کوتاه خود جایگاه مناسبی در ساختار آموزش در سراسر کشور پیدا کرده است. با توجه به این مورد تقریباً همه در ابتدای این راه قرار دارند و فاصله‌ها در این مسیر چندان زیاد نیست و بنابراین با تلاش برنامه ریزی شده و مصمم می‌توان در زمره پیشگامان این حرکت بزرگ قرار گرفت؛ لذا لازم است هرچه سریع‌تر حرکت در این مسیر آغاز شود. تعلل در این کار تنها از دست دادن فرصت‌های فراوانی است که فرا

نتیجه گیری و بحث

هدف از این مطالعه بررسی اثربخشی آموزش مجازی با استفاده از سامانه شاد بر انگیزه پیشرفت و مدیریت زمان در دانش آموزان دختر شهرستان کرمان بود. بر اساس یافته‌های به دست آمده، مشخص می‌شود آموزش سامانه اجتماعی شاد بر بهبود انگیزه پیشرفت دانش آموزان مؤثر بوده است. بر این اساس می‌توان گفت که بین گروه‌ها بر اساس نتایج آزمون تفاوت وجود دارد نتایج این تحقیق با تحقیق‌های کیوه (۱۳۹۳)، زارع (۱۳۹۵)، زارعی، زوارکی و رضایی (۱۳۹۰)، باقری، خمینی، و ریاضی (۱۳۸۸) و باربر (۱۹۹۷) همسویی دارد. در تبیین این فرضیه می‌توان اینطور بیان کرد که حرکت برای استفاده بیشتر از آموزش‌های مجازی و استفاده از سامانه‌های گوناگون همچو شاد و دیگر سامانه‌های ملی در سراسر کشور آغاز شده است و این امر روز به روز گسترش بیشتری پیدا کرده است. عمده‌ترین دلیل این امر نیز مزایای فراوان آموزش مجازی

روی وزارت آموزش آموزش و پرورش قرار دارد.

با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها فرضیه دوم، نتایج نشان می‌دهد که بین دو گروه آزمایش و کنترل در میزان مدیریت زمان تفاوت معنی‌دار وجود دارد. بنابراین این فرضیه تأکید می‌شود و استفاده از سامانه شاد برای مدیریت زمان دانش‌آموزان مؤثر است. نتایج این تحقیق با نتایج پژوهش مشایخی (۱۳۹۵) و ادیبی (۱۳۹۴) همخوانی دارد. در تبیین یافته‌های این پژوهش می‌توان اینطور بیان کرد که مدیریت موفق زمان یکی از راهکارهای موفقیت در دانش‌آموزان است چراکه در این مسیر روش‌های نوینی به دانش‌آموزان آموزش داده می‌شود تا بهتر بتوانند کارهای وابسته به هم را مدیریت کنند و اولویت بندی داشته باشند، فرصت‌های بیشتری برای پرورش خلاقیت در خود به وجود بیاورند و تا حدودی فشارها و استرس‌های روحی و روانی را در زمان بیماری کرونا و آموزش‌های مجازی کاهش دهند تا بتوانند سریع‌تر به هدف هایشان برسند (حقیقی و علیمردانی، ۱۳۸۰). در دوران همه‌گیری بیماری کرونا و آموزش مجازی، قطعاً نیاز به مدیریت زمان بیشتر از هر وقت دیگری در دانش‌آموزان احساس می‌شود که این مهارت باید به آنها آموزش داده شود.

برگزاری جلسات آموزشی از طریق ویدئو کنفرانس، فضای مجازی، نرم افزارهای آموزشی و رسانه‌های دیداری و شنیداری و اپلیکیشن‌های کاربردی به‌صورت آنلاین و آفلاین و با قدرت و قابلیت بازخورد تعاملی، از اختراعات بشر است که جای خود را در نظام‌های آموزشی از دوره‌های ابتدایی تا دانشگاه بخوبی باز کرده است. این ابزارها مکمل جریان آموزش می‌باشند که فرصت بسیار خوبی را در اختیار متولیان آموزش قرار داده‌اند تا در شرایط اضطرار و عدم امکان حضور در کلاس درس به‌عنوان یک روش جایگزین استفاده شوند. قطعاً در این راستا استفاده از سامانه‌های آموزشی همچو شاد به مدیریت زمان در دانش‌آموزان کمک می‌کند و باعث می‌شود که بهتر از گذشته زمان و وقت خود را مدیریت نمایند و به بهترین نحو از آن استفاده نمایند.

مهم‌ترین پیشنهادها این مطالعه به شرح زیر است:

با توجه به اثرگذاری آموزش سامانه اجتماعی شاد بر انگیزه پیشرفت و مدیریت زمان در نوجوانان توصیه می‌شود، مشاوران و درمانگران فعال در حوزه روانشناسی و معلمان، دوره‌های آموزشی ویژه را جهت ارتقا دانش و به دنبال آن انگیزه پیشرفت و مهارت مدیریت زمان دانش‌آموزان کسب نمایند. قطعاً در این مسیر شرکت در کارگاه‌های آموزشی مدیریت زمان برای معلمان و دانش‌آموزان مفید خواهد بود.

منابع

- احمدزاده کرمانی، ر. (۱۳۹۹). بازانديشي در فرهنگ و رسانه تهران: چاپار.
- ادیبی، م. (۱۳۹۴). بررسی رابطه میزان استفاده از سامانه‌های اجتماعی (مجازی) و مهارت‌های مدیریت زمان با افت تحصیلی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی مرودشت.
- <https://ganj.irandoc.ac.ir/#/articles/04e46f862bc2d895524caa5e21a41978>
- امیدوار، ا. ع و صارمی، ع. ا (۱۳۸۱). اعتیاد به اینترنت: توصیف، سبب‌شناسی، پیشگیری، درمان و مقیاس‌های سنجش اختلال اعتیاد به اینترنت، مرکز مشاوره و خدمات روانشناختی پردیس، مشهد: انتشارات تمرین.
- باقری، م. یمینی، م و ریاضی، ع. (۱۳۸۸). راهکارهای یادگیری و انگیزه‌ای زبان آموزان ایرانی در یک کلاس الکترونیکی آموزش زبان. *آموزش مهارت‌های زبان (علوم اجتماعی و انسانی شیراز)*, ۱۱ (پیاپی ۵۸/۴)، ۱-۳۵.
- <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=104315>
- حقیقی، م. ع و علیمردانی، م. م. (۱۳۸۰). الگویی برای تنظیم وقت مدیریت به همراه توصیه‌های کاربردی. تهران: نشر عالم.
- زارع، ز. انصاری راد، پ. صفاری بروجنی، م و حسن زادگان رودسری، م. (۱۳۹۶). اثربخشی آموزش الکترونیکی در انگیزه و پیشرفت تحصیلی درس زیست‌شناسی. *آموزش پژوهی*, ۳ (۱۰)، ۹-۳۰.
- <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=493354>
- زارعی زوارکی، ا و رضایی، ع. (۱۳۹۰). تاثیر استفاده از کار پوشه الکترونیکی بر نگرش، انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی دانشجویان مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی. *اندازه‌گیری تربیتی*, ۲ (۵)، ۰-۰۰.
- <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=157391>
- سیاری، ح. لطفی پور، پ و کاظم پور، ا. (۱۳۹۱). تأثیر آموزش مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات در توسعه عدالت آموزشی. *فصلنامه روانشناسی تربیتی*, ۸ (۲۳)، ۱-۲.
- شاه بیگی، ف و نظری، س. (۱۳۹۰). آموزش مجازی: مزایا و محدودیت‌ها. *مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی بزرگ*, ۱۶ (پیاپی ۴)، ۴۷-۵۴.
- <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=149412>
- کیوه، ا. (۱۳۹۳). تأثیر آموزش مدیریت زمان بر انگیزه و

- National Development of Virtual Universities Payam-Noor- Kashan. Kashan: *Morsal Publication*; 2004; 41.
- Moghni D, Banici P. New outlooks of virtual education. Tehran: Shahrab, *Ayandesazan publication*. 2006.
- Pezeshki M Z, Shojaeefar E. (2020). The necessity of urgent low-cost epidemiological studies with a short duration about the role of BCG vaccine in preventing and controlling of COVID-19 in Iran. *Payesh.*; 19 (2):139-144.
- Sepahan Amlashi F, Gilani N, Besharat S. (2020). Does Local or National Quarantine May Save More Lives in Iran during COVID-19 Epidemic? *Iranian Journal of Public Health*; 28(49): 6-125. <https://ijph.tums.ac.ir/index.php/ijph/article/view/20562/6773>
- Slavin, R. E. (2006). Educational Psychology: Theory and Practice (8th ed.). *Boston*: Pearson.
- Yaghoobi A, Mohagheghi H, Yousef Zade M, Ganji K, & Olfatii N. (1394) The effect of time management training on test anxiety and academic achievement motivation among high school students, *Journal of school psychology*; 3(1):145-53.
- Ravari A, Alhani F, Anoshe M, Khlilabadi T. (2008) How students study time management, *J Kerman Univ Med Sci*; 11(1):76-84. (Persian)
- یادگیری دانشجویان مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه غیردولتی صالحان، پایانامه کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبایی، تهران
<https://ganj.irandoc.ac.ir/#/articles/5c8120de9c849bfca8e3993e201bb6c4>
- فیروزبخت، س و لطیفیان، م. (۱۳۹۷) بررسی نقش واسطه‌ای تاب‌آوری در رابطه بین قالب‌های ارتباطی خانواده و خود تنظیمی انگیزشی. *مجله روانشناسی*، ۲۲(۱):۱۱۷-۱۰۰.
- ضیغمیان، ف. (۱۳۹۷). بررسی تاثیر تدریس مبتنی بر یادگیری مشارکتی از نوع جیگ ساو بر کفایت اجتماعی دانش آموزان، *جامعه‌شناسی آموزش و پرورش*، ۹: ۲۷-۱۲.
- عابدینی، ی و مختاری، م. م. (۱۳۹۴) مدل علی روابط انگیزه پیشرفت و عملکرد زبان انگلیسی: نقش واسطه‌ای و فراشناختی کمک طلبی تحصیلی در یادگیری از طریق تلفن همراه. *پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی*، ۳(۱۱): ۱۶-۷.
- مرادی، الف. ضرغامی همراه، س. (۱۴۰۰). تنگناها و راهبردهای به‌کارگیری شبکه اجتماعی دانش‌آموزی (شاد) در تدریس و یادگیری دانش‌آموزان در دوران شیوع کرونا: مطالعه‌ای پدیدارشناسانه. *نشریه نوآوری‌های آموزشی*، ۷۸(۲۰): ۶۰-۳۵.
<http://ensani.ir/file/download/article/1634546804-10321-78-2.pdf>
- مشایخی، ف. (۱۳۹۵)، بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های مدیریت زمان بر استفاده هدفمند از شبکه‌های اجتماعی مجازی در دانشجویان، پایانامه کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبایی، تهران.
<https://ganj.irandoc.ac.ir/#/articles/8dbe7b4b5f7b1e6d57cee23b4346f88a>
- وطن خواه، م و سامانی، س. (۱۳۹۵). رابطه بین ابعاد کمال گرایی و هدف‌های پیشرفت با نقش واسطه‌ای انگیزه پیشرفت در ورزشکاران حرف‌های. *روش‌ها و مدل‌های روانشناختی*، ۷(۲۴): ۱۲۷-۱۰۳.
- Aghakasiri Z, Fazelian P. (2006) Evaluation of virtual education programs of Tehran universities from the perspective teachers and students [MA thesis]. *Tarbiat Moalem University*, Tehran.
- Bhargava, V.P., (1994). Manual for Achievement Motive Test, Agra: *National Psychological Corporation*.
- Givehki F. Teaching modern methods of distance education in higher education. In: Safari J, Fahimitabar H, Darb Joshghani A. Proceedings of the first conference of